

відповідними фінансовими можливостями незалежно від здібностей. Музична освіта у всьому світі вимагає значних матеріальних і фізичних затрат. Особливо обдаровані діти, які є національним надбанням і мали б стати гордістю всієї спільноти, залишаються поза увагою держави і, часто, через недостатнє матеріальне забезпечення та відсутність умов, не мають змоги реалізувати свій талант.

Таким чином, опора на музичну етнопедагогіку може бути тим шляхом, який приведе до утвердження національних цінностей, а традиційна музична культура стане благодатним ґрунтом, на якому разом з сучасним модерновим музичним мистецтвом розквітне образ української нації, духовно багатої, самодостатньої, неповторної і, безперечно, цікавої для всього світу. Тому надзвичайно важливо аби мистецька освіта вдосконалювала соціокультурний рівень підростаючого покоління, виховуючи на національних традиціях, залучала їх до загальнолюдської культури, формувала художній смак, високі духовні якості, розвивала творчі здібності особистості.

Список використаних джерел:

1. Белінська Т.В. Історія становлення та розвитку музично-фольклористичних дисциплін у системі вищої музичної освіти України (20-ті рр. ХХ – поч. ХХІ ст.) : монографія / Т.В.Белінська. – Вінниця : ВМГО «Розвиток», 2017. – 204с.
2. Дронюк Д.В. Українська музична етнопедагогіка : монографія / В.Д. Дронюк, М.В. Вовк. – Івано-Франківськ : «Плай», 2009. – 535 с.
3. Іваницький А.І Хрестоматія з українського музичного фольклору (з поясненнями та рекомендаціями) : [навч. посіб.] / А.І.Іваницький. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 250 с.
4. Корній Л.С., Сюта Б.О. Українська музична культура. Погляд крізь віки / Л.П.Корній, Б.О.Сюта. – К.: Музична україна, 2014. – 592 с.
5. Остапчук Л.О. Вокалізи для народного голосу : [навч-метод. посіб.] / Л.О Остапчук, Т.Ю Панасюк. – Вінниця : ТОВ фірма «Пленер».

МОТИВАЦІЯ ЯК ФУНДАМЕНТ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Руцька І., здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Н.Ю.Родюк, кандидат філологічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

MOTIVATION AS FOUNDATION OF FORMING LINGUISTIC INDIVIDUAL OF PRIMARY SCHOOL PUPILS

I.Rutska, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація.** У статті досліджено теоретичні питання мотивації як фундаменту формування мовної особистості молодших школярів. Розкрито роль та методичну цінність уроку рідної мови, гри. Виокремлені чинники, які сприяють формування мовної особистості дітей молодшого шкільного віку.*

***Ключові слова:** мотивація, особистість, мовна особистість, фундамент, навчання, всебічний розвиток, гра, урок.*

***Abstract.** The article deals with the theoretical questions of motivation as the foundation for the forming the linguistic individual of younger schoolchildren. The role and methodological value of the native language lesson and game are revealed. The factors contributing to the forming the linguistic individual of younger schoolchildren is separated.*

***Key words:** motivation, individual, linguistic individual, foundation, learning, comprehensive development, game, lesson.*

Реформування в Україні освіти в сучасних умовах передбачає виховання національно свідомої, різнобічно розвиненої особистості з високими моральними цінностями. Пріоритетним освітнім завданням кожної школи є підготовка школярів до активної життєдіяльності в умовах сьогодення, розв'язання якого потребує переосмислення сьогоденішньої організації процесу навчання відповідно до запитів суспільства, напрямів розвитку освіти. Формування мовної особистості, людини самодостатньої, комунікативно компетентної, здатної й готової до спілкування в будь-якій життєвій ситуації і в різних сферах суспільного життя неможливе без використання на уроках мотивації.

Мотивація виступає важливим чинником успішного вирішення завдань гуманітарної освіти, спрямованої на загальне піднесення духовності, виховання української ментальності, любові до батьківщини та формування мовної особистості. Міцне підґрунтя для реалізації цих освітніх завдань закладається в початковій ланці освіти.

Поняття мовної особистості і сам термін були введені в лінгвістику в 30-х роках ХХ століття В. Виноградовим. Проблемі формування мовної особистості приділяється велика увага в сучасних дослідженнях (Г.Богін, Л.Варзацька, М.Вашуленко, В.Карасик, Ю.Караулов, Л.Мацько, М.Пентилук, Л.Скуратівський, Г.Шелехова), в яких визначено, що мовна особистість – це людина, що виявляє високий рівень мовної і мовленнєвої компетенції, людина, здатна представити себе в суспільстві засобами мови. Цілком закономірним і своєчасним є розробка Концепції мовної освіти в Україні. Основна ідея полягає у формуванні багатомовної особистості, яка досконало володіла б не тільки рідною мовою, а й однією чи кількома іноземними мовами.

У Національній доктрині розвитку освіти особлива увага звертається на формування світогляду, розвитку творчих здібностей, читацьких умінь та навичок учнів з метою самореалізації особистості [12]. Зауважимо, що мотиваційний компонент є одним з найважливіших елементів будь-якого навчально-виховного процесу при вивченні школярами різних навчальних предметів, а особливо це стосується дітей молодшого шкільного віку. Психологічні дослідження використання різноманітних засобів мотивації проводились багатьма вченими, зокрема Л.Занковим, І.Соловйовим, Ж.Шиф, Б.Пінським, Г.Дульньовим, В.Петровою, М.Нудельманом, М.Феофановим та багатьма іншими.

Мотивація в педагогіці завжди була і є одним з найважливіших компонентів навчання, фундаментом для здійснення всебічного розвитку особистості. З вітчизняних педагогів, що займалися цією проблемою, слід відзначити перш за все К.Д.Ушинського, думки якого опирались на те, що мотивація є одним з найважливіших елементів будь-якого навчального процесу в різноманітних навчальних дисциплінах, зокрема навчанні рідної мови.

Використання мотивації як фундаменту формування мовної особистості розпочинається ще в початковій школі. Відтак проблемою мотивації навчання в початковій ланці займаються чимало українських та російських педагогів-практиків, серед них слід особливо виділити Т.Бабійчук, Ф.Габдулхакова, А.Ісмаїлову, Л.Корепіну, М.Проць та ін.

На сучасному етапі розвитку лінгводидактики як науки зростає роль формування мовної особистості, яка вміє здобувати інформацію з різних джерел, засвоювати, поновлювати та оцінювати її, застосовувати способи пізнавальної і творчої діяльності.

Вчителі-практики надають велике значення проблемі формування мовної особистості, які прагнуть відшукати ефективні методики активізації навчально-пізнавальної діяльності на уроці, спрямовані на розвиток пізнавального інтересу до навчального предмета для здобуття результату. Саме орієнтація на особистість спричинює пильну увагу до проблеми свідомого навчання мови й мовлення. Важливого значення набуває реалізація таких принципів навчання, що активізують інтелектуально-емоційну діяльність школярів, активно-дієві форми засвоєння змісту освіти; надається перевага мовленнєвим аспектам навчання, які стосуються емоційної й когнітивної сфер особистості і які є актуальними для компетентісно орієнтованого навчання української мови учнів початкової школи.

На думку С.Єрмоленка, «мовна особистість – це поєднання в особі мовця його мовної компетенції, прагнення до творчого самовираження, вільного, автоматичного здійснення

різнобічної мовної діяльності. Мовна особистість свідомо ставиться до своєї мовної практики, несе на собі відбиток суспільно-соціального, територіального середовища, традицій виховання в національній культурі [4, 126].

На жаль, не існує єдиної мотивації учнів та формування мовної особистості. Багато чинників впливає на мотивацію: інтерес до предмета, усвідомлення його корисності, прагнення до успіху, впевненість і почуття власної гідності, наполегливість і терпіння. Кожна дитина визначає для себе прагнення та бажання.

Урок української мови є основною формою організації учнів, у процесі якого можна використовувати різні види мотивації. Уроки ж у той же час мають захоплювати учнів, пробуджувати у них інтерес та мотивацію, навчатись на них самостійності. Мотивація великою мірою залежить від умінь і стилю роботи самого вчителя, його вміння зацікавити учня для наполегливої праці.

Гра на уроках рідної мови виступає одним з видів мотивації для формування мовної особистості, а також як один з методів стимулювання та мотивації пізнавальної діяльності учнів.

На думку С.Дикої, кожний урок має бути насичений невеличкою лінгвістичною грою. Лінгвістичні ігри виступають могутнім засобом стимулювання мотивації та інтересу під час вивчення мови, розвивають увагу, пам'ять, вміння аналізувати й синтезувати, порівнювати й зіставляти мовні явища, правильно висловлювати свою думку. Використання такого методу об'єднує процес навчання з життям, сприяє кращому запам'ятовуванню вивченого, виробляє навички самоосвіти [1].

Серед ігор, що мають найбільшу методичну цінність і є актуальними під час вивчення будь-якої теми, можна визначити такі:

➤ «Редактор» – сприяє виробленню в учнів нормативного усного й писемного мовлення, привчає бути уважним у мовленнєвій діяльності. Правила гри: групам учнів (4 – 5 осіб) пропонується текст для редагування. Перемагає та група, яка швидко й правильно виконує завдання. Наприклад, зразок уривку тексту пояснювальної записки, який пропонується для редагування: *Більша половина учнів не прийшла на концерт, бо приймала участь у іншому міроприємстві...*

➤ «Камінь спотикання» – збуджує прагнення до самовдосконалення, тренує мовленнєву пам'ять. Учням пропонуються картки з реченнями, у кожному з яких підкреслено по одному слову. Переможцем стає той, хто найшвидше й правильно з'ясує значення підкреслених слів. Наприклад:

- *У діловому мовленні доречно використовувати евфемізми.*
- *У цьому його прерогатива.*
- *Вислів ділової людини повинен бути лаконічним.*

Упровадження таких технологій навчання вдосконалює навчальний процес, оптимізує процес накопичення та засвоєння знань, розвиває творчі здібності учнів, формує їхні комунікативні компетенції та формує мовну особистість [1].

Таким чином, ефективність формування мовної особистості залежить від цілеспрямованого пошуку мотивів для вдосконалення організації мовної освіти, свідомого проектування змісту навчання на основі оптимального поєднання традиційних та інноваційних педагогічних технологій, дидактичних методів, прийомів, форм і засобів. Мотивація впливає на підвищення ефективності навчально-виховного процесу на уроках, на зацікавленість учнів матеріалом уроку, стимулює їх до навчання. Таким чином, учні готуються до повноцінного життя в новому інформаційному суспільстві, мають досконалий інтелект та творчий потенціал. Потреба суспільства в активних, творчих, діяльних, обдарованих, інтелектуально й духовно розвинених громадянах зумовлює орієнтацію навчально-виховного процесу на становлення й розвиток особистості, яка здатна також і до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення, уміє використовувати здобуті знання для творчого розв'язання життєвих проблем, прагне реалізувати себе.

Список використаних джерел:

1. Дика С. В. Формування мотивації в учнів на уроках української мови та літератури з використанням інтерактивних технологій в умовах сучасної освіти. – Режим доступу : static.klasnaocinka.com.ua/./dika_s_ua_rozrobka.docx
2. Комарівська Н. Формування культури мовленнєвого спілкування дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / Н. Комарівська // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій : збірник матеріалів науково-практичної конференції. – Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2016. – Вип. 5. – С. 138-141.
3. Кит Г. Г. Пути повышения эффективности практической подготовки студентов педвузов к воспитательной работе в школе : автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 “Теорія і історія педагогіки” / Г. Г. Кит ; КГПП ім. М.Горького. – К., 1991. – 24 с.
4. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бирик, О. Г. Тодор. – К. : Либідь, 2001. – 223 с.
5. Крутій К. Л. До питання розвитку мовних і мовленнєвих здібностей у дітей дошкільного віку / Актуальні проблеми дошкільної освіти в Україні: збірник наукових робіт / Укладачі Зданевич Л.В., Машкіна Л.А., Миськова Н.М., Пісоцька Л.С. – Хмельницький: ХГПА, 2017. – Вип. 13. – У 2-х ч. – Ч.І. – 216 с. – С. 172–178.
6. Крутій К. Л. Теорія і практика формування граматично правильного мовлення в дітей дошкільного віку (На матеріалі морфології і словотворення): дис... докт. пед. наук: спец. 13.00.02 / К.Л. Крутій ; Південноукраїнський держ. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського. - Київ, 2005. - 440 с.
7. Кучерук О. А. Перспективні технології навчання в шкільному курсі української мови : навч. посібник / О. А. Кучерук. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2006. – 180 с.
8. Лазаренко Н.І. Культура мовлення як невід’ємна складова ключових компетентностей сучасного педагога / Н.І. Лазаренко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство) : зб. наук. пр. – Вінниця: Планер, 2016. – Вип. 23. – С. 36-42.
9. Лапшина І.М. Порівняльні аспекти формування мовної особистості дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / І.М.Лапшина, І.І.Козак // Психолінгвістика: Збірник наукових праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». – Переяслав-Хмельницький: ФОП Лукашевич О.М., 2015. – Вип.18 (2). – С. 33–42.
10. Лапшина І.М. Специфіка формування мовної особистості дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / І.М.Лапшина // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій: збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів інституту педагогіки, психології і мистецтв (Вінниця, ВДПУ ім. М.Коцюбинського, 1-2 квітня 2015 р.) / за ред. Г.С.Тарасенко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, інститут педагогіки, психології і мистецтв. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. – Вип.4. – С.194-198.
11. Лапшина І.М. Формування у майбутніх учителів знань щодо здійснення наступності початкової та середньої мовної освіти // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка і психологія. – Вип.38. – Вінниця: ТОВ Фірма “Планер”, 2012. – С. 195-202.
12. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті / Міністерство освіти і науки України ; Академія педагогічних наук України // Освіта України. – 2001. – № 29. – С. 4-6.
13. Скуратівський Л. В. До питання про значення поняття «мовленнєвий розвиток» та інші близькі за змістом поняття / Л. В. Скуратівський // Українська мова і література в школі. – 2005. – №3. – С. 2-4.
14. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посібник / кол. авторів за ред. М. Пентлюк. – К. : Ленвіт, 2003. – 149 с.

ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ У КЛАСІ ПОСТАНОВКИ ГОЛОСУ

Ж.В.Штепа, викладач

І.В.Пацкань, викладач

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

FORMING STUDENTS' MUSIC CULTURE IN VOTE SHAPING CLASS

Zh.V.Shtepa, lecturer

I.V.Patskan, lecturer

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. Стаття присвячена методам формування музичної культури у студентів - майбутніх вчителів музичного мистецтва у класі постановки голосу в світлі реформ професійної освіти та вимог самореалізації особистості в українському суспільстві.

Ключові слова: музична культура, постановка голосу, мистецтво.